

**Відповіді до завдань III етапу
Всеукраїнської учнівської олімпіади з історії
У 2023-2024 навчальному році**

10 клас

Завдання I

А) Сформууйте три логічні ланцюжки із указаних імен, дат, фактів, які свідчать про історичні події чи процес (один ланцюжок – зайвий).

Поясніть за яким історичним змістом ви сформували ці ланцюжки.

Довідка: Ф. Еберт, Листопадовий чин, 09 листопада 1918 р., «Фашіо ді комбатіменто», 01 листопада 1918 року, «Похід на Рим», Д. Вітовський, 1922 рік, націонал-комунізм, Листопадова революція.

Відповідь:

09 листопада 1918 р., Листопадова революція, Ф. Еберт – революція в Німеччині.

01 листопада 1918 р., Листопадовий чин, Д. Вітовський – утворення ЗУНР.

1922 р., «Фашіо ді комбатіменто», «Похід на Рим» – встановлення фашистської диктатури в Італії.

Б) Назвіть три найбільші досягнення Української національної революції 1917-1921рр.. Визначте два найбільші прорахунки, які вплинули на хід революції.

Орієнтовна відповідь:

1. Відродження української нації.
2. Відродження української державності.
3. Залишила вагомий слід в історичній пам'яті українського народу.

1. Відсутність єдності національно-визвольних сил.
2. Антанта підтримувала «білий рух» росії та інші антиукраїнські сили.
3. Сили ворогів української державності значно переважали сили України (УНР та ЗУНР).

В) Визначте історичних діячів та їх місце в історії (одним реченням). Кому з них належать слова: *«Я, яко генеральний секретар по військових справах в Українській Народній Республіці, закликаю всіх вас, мої товариші й друзі, в теперішній час до загальної дружньої роботи. Будьте організовані та з'єдинені – всі за одного і один за всіх. Наше військо молоде, воно тільки становиться на ноги, і ви своєю дисциплінованістю доведете, що являєтесь славними потомками великих предків».*

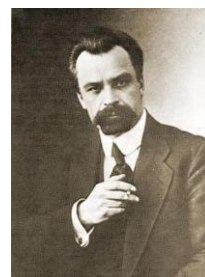
1

2

3

4

Відповідь:

1. Н. Махно – керівник селянсько-повстанського руху 1918-1920 рр. на Півдні України проти німецьких окупантів, Гетьманату, денікінців і більшовиків. Анархіст.

2. С. Петлюра – журналіст, літературний і театральний критик, голова Директорії, Головний Отаман військ і флоту УНР.

3. В. Липинський – видатний політичний діяч, історик, публіцист, теоретик українського консерватизму, ідеолог українського монархізму. Організатор УДХП.

4. В. Винниченко – український державний діяч і письменник, очолив перший український уряд, створений у 1917 році Центральною Радою. Автор усіх декларацій, універсалів та законодавчих актів Української Народної Республіки.

Слова належать С. Петлюрі («Із відозви Симона Петлюри до війська», 15 листопада 1917 року).

Завдання II

Уявіть, що ви працюєте в Національній бібліотеці. Перед вами світлина з української преси.

1. Визначте історичну подію, яка передувала цьому фото (2 бали). Назвіть рік зазначеної події (1 бали).

2. У вигляді короткого есе зазначте історичне значення і наслідки події (7 балів).

Кількість балів: 10 б.

Молебень на київському Софійському майдані після проголошення Павла Скоропадського гетьманом України, 1918 рік

Орієнтовна відповідь:

З'їзд хліборобів розпочався об 11-й годині 29 квітня в приміщенні київського цирку. На нього прибули понад 7 тисяч делегатів із восьми українських губерній. Попередньо планувалося, що першого дня з'їзд обмежиться лише підготовкою учасників до сприйняття ідеї про необхідність «сильної руки» для наведення ладу в країні. Однак, коли після однієї з промов було запропоновано оголосити Павла Скоропадського гетьманом, присутні сприйняли це з неймовірним ентузіазмом і шаленими оваціями.

Учасники з'їзду вирушили на Софійський майдан, де було проведено урочистий молебень, а архієпископ Никодим у Софійському соборі миропомазав гетьмана.

Пізно ввечері прихильники гетьмана стали займати урядові і стратегічні об'єкти, заволодівши Державним банком, військовим міністерством і міністерством внутрішніх справ. Переворот пройшов майже без опору, загинули лише кілька осіб.

Були обнародовані «Грамота до всього українського народу» та закон «Про тимчасовий державний устрій України», в яких Павло Скоропадський оголошував

Центральну Раду розпущеною, сповіщав про перехід влади в свої руки і проголошував створення Української держави.

Проголошення Павла Скоропадського гетьманом України (1918 рік, молебень на київському Софійському майдані).

Завдання III

1. Установіть відповідність між територіальними змінами (позначено цифрами) та назвою мирного договору (1918-1920 рр.), що їх фіксував (позначено буквами).

1) Включення частини Верхньої Сілезії до складу Польщі, перехід м. Данциг під управління Ліги Націй.

2) Передання Трансільванії Румунії, Воєводини та Хорватії – Королівству сербів, хорватів і словенців.

3) Включення Богемії, Моравії та Судетів до складу Чехословаччини, приєднання Буковини до Румунії.

4) Визнання британського протекторату над Єгиптом, а французького – над Марокко та Тунісом.

А. Брест-Литовський, Б. Севрський, В. Тріанонський, Г. Сен-Жерменський, Д. Версальський.

Відповідь: 1 Д 2 В 3 Г 4 Б

2. Яка організація випустила рекламне оголошення, зображене на фото?

А. Земський союз

Б. Союз визволення України

В. Карпато-руський визвольний комітет

Г. Товариство українських поступовців

Відповідь: Б

3. Проаналізуйте фрагмент історичного документа

«Ми, українці-козаки, не хочемо мати свободи на папері або півсвободи. По проголошенні Першого Універсалу (Другий Універсал не визнаємо) ми приступаємо до заведення порядку на Україні. Задля цього всіх росіян і ренегатів, які гальмують українську роботу, скидаємо з постів силою, не рахуючись із російським урядом. Визнаючи Центральну Раду за свій найвищий уряд, ми поки що виганяємо зрадників з України без її відома. Коли все опануємо силою, тоді підпорядкуємося Центральній Раді. Тоді вона порядкуватиме в Києві й на всій Україні. Тепер же, коли починається повстання, ми виставляємо своїх людей, котрі мусять усім керувати...»

У наведеній відозві відображено погляди

А. Махновців.

Б. Більшовиків.

В. Автономістів.

Г. Самостійників.

Відповідь: Г

4. На фото зображено пам'ятну марку, яка має всі основні елементи, характерні для знаків сплати послуг поштового зв'язку, – перфорацію (1), призначення і країну-емітента (2), номінал і рік випуску (3), зображення з написом (4), поле для пам'ятного тексту (5).

Який пам'ятний текст треба розмістити у відповідному полі (5) марки?

А. «Зачинатель нової української літератури»

Б. «Основоположник української класичної музики»

В. «Корифей українського професійного театру»

Г. «Фундатор української історичної науки»

Відповідь: Б

5. Поєднайте назву організації (1-4) з іменем історичної особи, яка була її членом (А-Д).

1. Братство тарасівців

2. Кирило-Мефодіївське братство

3. «Південно-Західний відділ Російського географічного товариства»

4. Наукове товариство ім. Т. Шевченка

А. Микола Гулак

Б. Михайло Грушевський

В. Дмитро Донцов

Г. Павло Чубинський

Д. Микола Міхновський

Відповідь: 1Д, 2А, 3Г, 4Б

6. Події Першої світової війни, описані в уривку джерела «Дії цього фронту врятували Італію від розгрому та виходу її з війни, окрім того, полегшили становище англійців і французів на фронті, спонукали Румунію стати на бік [Антанти] та зіпсували всі плани й наміри австро-угорців і німців на цей рік...», сприяли:

А. Повторній окупації російськими військами частини Галичини та Буковини.

Б. Реорганізації Головної української ради в Загальну українську раду.

В. Ліквідації Галицько-Буковинського генерал-губернаторства.

Г. Створенню легіону Українських січових стрільців.

Відповідь: А

7. Українські землі, які окреслені на картосхемі жирною лінією, увійшли до складу УНР у результаті:

А. Укладення Варшавської угоди.

Б. Здійснення Першого «Зимового походу».

В. Проведення «Чортківської офензиви».

Г. Проголошення Акту Злуки.

Відповідь: Г

8. З'ясуйте, до якої події причетний кожен із названих діячів

1. С. Єфремов
2. С. Петлюра
3. А. Волошин
4. Є. Коновалець

- А. Проголошення незалежності Карпатської України
- Б. Створення Організації українських націоналістів
- В. Судовий процес над «Спілкою визволення України»
- Г. Проведення акції «пацифікації» українського населення
- Д. Укладання Варшавського договору

Відповідь: 1В, 2Д, 3А, 4Б

9. Позначте назву історичного джерела, з якого наведено уривок:
«...Державна самостійність є головною умовою існування нації, а державна незалежність є національним ідеалом у сфері міжнаціональних відносин... Ми існуємо, ми відчуваємо своє існування і своє індивідуальне національне «я». Наша нація у своєму історичному розвитку часто була не солідарною поміж окремими своїми частинами, але нині весь цвіт української нації по всіх частинах України живе однією думкою, однією мрією, однією надією: «Одна, єдина, нероздільна, вільна, самостійна Україна від Карпат аж по Кавказ...».

- А. «Самостійна Україна»
- Б. «Історія Русів»
- В. програма УСДРП
- Г. «Ukraina irredenta»

Відповідь: А

10. Укажіть, які були причини поразки Директорії.

1. Вузька соціальна база: опора на поміщиків і буржуазію
2. Неспроможність створити власну боєздатну армію, розквіт отаманщини
3. Неприятлива міжнародна ситуація: агресія російських білогвардійців, яких підтримувала Антанта, і більшовиків, які розв'язали чергову війну проти УНР
4. Конфліктні стосунки між членами Директорії
5. Залежність від австро-німецьких збройних формувань
6. Відновлення поміщицького землеволодіння
7. Проведення політики русифікації

Відповідь: 2, 3, 4

11. У якому році на сторінках варшавської українськомовної газети «Українська трибуна» було вміщено зображену карту?

А. 1919 р. Б. 1921 р. В. 1927 р. Г. 1932 р.

12. Яку думку намагався донести до населення радянської України автор зображеної листівки-карикатури?

А. Безперспективність боротьби за незалежність України

Б. Декларативний характер положень Основного Закону Української РСР

В. Територіальні зазіхання радянської Росії на територію України

Г. Економічна залежність УРСР від радянської Росії

Завдання IV

У 1921 році уряд Петрушевича запропонував на розгляд Лізі Націй проєкт «Галицької Республіки» як держави трьох народів – українського, польського та єврейського. Однак на перешкоді стали нафтові суперечки між Великою Британією та Францією ...».

Напишіть есе «Галичанин Петрушевич міг стати президентом усієї України».

Завдання V

Сучасна Україна має навчитися відстоювати національну позицію на різних рівнях і протистояти у потоках інформаційного тиску.

Одним із спірних питань є применшення ролі українців у політичному та соціально-економічному розвитку Російської імперії до 1917 року. Як Ви вважаєте, у яких подіях кінця XIX-початку XX століття діяльність українців заслуговує на увагу? Підтвердьте свою думку прикладами.

Завдання VI

За наведеними фрагментами встановіть історичний документ, визначте коли, ким і з якого приводу він був ухвалений.

№ з/п	Текст фрагмента	Документ	Коли і ким ухвалений	З якого приводу ухвалений
1	«Власть у ній буде належати тільки народові України, іменем якого, поки зберуться Українські Установчі Збори, будемо правити ми, ..., представництво робочого народу, селян, робітників і солдатів... Отже, – насамперед приписуємо Правительству Республіки нашої ... – від цього дня вести розпочаті вже ... переговори про мир з центральними державами цілком самостійно й довести їх до кінця, не зважаючи ні на які перешкоди ...»	IV Універсал УЦР	9 (22) січня 1918 р., УЦР (Мала Рада)	Проголошення незалежності УНР

2	«Ціла етнографічна українська область в Австро-Угорщині, зокрема Східна Галичина з граничною лінією Сяну з влученням Лемківщини, північно-західна Буковина з містами Чернівці, Сторожинець і Серет та українська полоса північно-східної Угорщини – творять одноцілу українську територію...»	Прокламація Української Національної Ради	19 жовтня 1918 р., Українська Національна Рада	Утворення Української держави на українських етнічних землях у складі Австро-Угорщини
3	Останнім зрадницьким актом ... про скасування самостійності Української Держави український народ віддається остаточно на поталу поміщицько-бюрократичної реакції і на цілковите поневолення»	Відозва Директорії про повстання	15 листопада 1918 р., Директорія	Заклик до повстання проти гетьмана-зрадника, відновлення республіки
4	Царі російські зломали Переяславський договір, яким вони обов'язалися були – шанувати самостійність України, – і непоневолили вільну Україну. Царська імперія протягом трьох століть веде політику, яка має за ціль відобрати поневоленій Україні національну душу ... Царський уряд відобрав українському народові його найсвятіше право, – право рідної мови...І чим більше буде поразення Росії, тим швидше вибе година визволення України»	Маніфест Головної української ради	03 серпня 1914 р., Головна українська рада	Початок Першої світової війни, декларація позиції українців Австрії